

Dat was Simon Korteweg. Nu MdR met: De geschiedenis van de jazz, deel 3.

laet 1 Tom Turpin: St. Louis Rag (Tom Turpin)
A/3 - 2:47 - London AL 3515

Vanuit Sedalia, waar Scott Joplin oorspronkelijk werkte, had de ragtime voor piano solo zich in zeer korte tijd verspreid over de Verenigde Staten. Via de rondtrekkende pianisten waarbij nogal wat 'fakers' d.w.z. musici die geen noten konden lezen en dus op hun gehoor speelden en veel improviseerden, maar vooral ook via bladmuziek. John Stark, een muziekuitgever in Sedalia, bracht Joplin's muziek uit - later vestigde hij zich in New York. Vandaar ook dat pure piano ragtime heel vroeg Europa bereikte, al in 1900 trouwens had de band van marsenkoning John Phillip Sousa, die ook "At a Georgia camp meeting" op het repertoire had, in Frankrijk en Duitsland gespeeld, 1904

Niet alleen Claude Debussy en vooral Igor Stravinsky namen wat van ragtime over, de Europese amusementsmuziek, het strijkje, werd snel beïnvloed door de syncopering van de ragtime. [Syncopering is populair gezegd: accent-verschuiving, het accent daar waar je 't eigenlijk niet verwacht.] De pianosolo die u aan het begin hoorde kwam van Tom

Turpin, barman in St. Louis en de plaatselijke ragtimekoning. Het was zijn "St. Louis Rag" uit 1903, mogelijk zelf door hem op pianolarol gezet voor de toen populaire mechanische piano. Want 'klassieke ragtime' zoals van Scott Joplin was vaak te moeilijk voor de gemiddelde amateur. Turpin leefde van 1862 tot 1917, in Kansas City opereerde James Scott - 1886-1934. Van hem is ~~dit~~ dit: "Grace and beauty".

James Scott: Grace and beauty (James Scott)
A/1 - 2:21 - idem

"Grace and beauty", James Scott ^(van) 1909, ook weer een pianola. Van een aantal rags bracht o.a. John Stark orchestraties uit voor ensembles met één of meerdere violen, cornet, trombone, klarinet, piano, banjo of gitaar, contrabas en slagwerk - de dansorkesten van die tijd. Bekend was het z.g. 'Red back book' waaruit vele orkestjes hun repertoire haalden. Zoals in New Orleans dat van John Robichaux. (Even een correctie: in de vorige aflevering zei ik dat de stad in 1618 gesticht was - door Frans-Canadezen - maar dat was een verspreking van honderd jaar, 't moet 1718 zijn). Rond 1900 was het orkestje van Robichaux, bestaande uit Creoles of Color, het populairst bij de chique in het French Quarter - sinds 1967 wordt die muziek zo exact mogelijk vertolkt door het New Orleans Ragtime Orchestra, waarin een neef van de oude Robichaux drums speelt. ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
Van 't stuk dat u net in de oorspronkelijke piano-versie hoorde, nu de orkestbewerking. James Scott's: "Grace and beauty".

laet 2 New Orleans Ragtime Orchestra: Grace and beauty (James Scott)
A/1 ~~XXXXXXXXXXXX~~ - 3:12 - Sonet SNTF 680

"Grace and beauty" uit 1909 van James Scott, door het New Orleans Ragtime Orchestra, 1975. Scott Joplin, geboren in de buurt van Linden, Texas, 24 november 1868, was ragtime pianist, maar beschouwde zichzelf vooral als componist, en dat heeft hij ook waar gemaakt. Op basis van alleen wat pianoles, leerde deze in zeer primitieve plattelands-omgeving opgegroeide zoon van ouders die de slavernij in zijn laatste stadium zeer aan den lijve meegemaakt hadden, zichzelf eerst compositie en daarna instrumentatie-technieken die uitmondde in de ragtime-^Fan 1903, opera "A guest of honor", "nooit uitgegeven en verloren gegaan. Zijn levenswerk was een opera + let wel: zonder ragtime erbij- die gecopy-right werd in 1911: "Treemonisha". De orkestratie daarvan is ook verdwenen, mogelijk door Joplin zelf vernietigd. ~~xxxxix~~ Hij heeft het werk ooit in beknotte vorm uitgevoerd, maar kon nooit geldschieters voor de produktie vinden. Dat was kort na 1907 toen hij naar New York gekomen was en bezig met muziek en libretto van "Treemonisha". Het was gewoon te vroeg - van zwarte mensen werd pret of sentimenteel amusement verwacht, niet iets serieus. Joplin overleed op 1 april 1917 zonder zijn opera ooit echt g~~h~~oord te hebben, maar in 1974 orkestrerde Gunther Schuller het werk, ~~de~~ de pianoversie en het libretto ~~xxxxi~~ ^(Grand) to waren bewaard gebleven. De Houston Opera Company voerde de opera op in 1975 olv. Schuller en DGG maakte er een schitterende studio-opname van waaruit ik u twee deeltjes laat horen. Erst het z.g. 'barbershop quartet' met "We will rest awhile", dan het korte "Going home", g~~ev~~olgd door "Aunt Dinah has blowed the horn". Het is het slot van de tweede acte.

laat 3 Houston Grand Opera Company: ~~xxxxi~~ We will rest awhile } (Joplin)
 3/1 - 3:32 - DGG 2707 083   Going home
                                 Aunt ~~xxx~~ Dinah has blowed te horn

Na het slot van de tweede acte hoort u de finale als slot van de derde en laatste acte. De dans die daarbij uitgevoerd wordt is een 'slow drag', in de tekst, maar vooral ook in de begeleidende aanwijzingen geeft Scott Joplin nauwkeurig aan hoe de dans gedaan moest worden. "A real slow drag".

dem Idem: A real slow drag (Scott Joplin)
 4/laatste - 5:27 - idem.

Het slot van Scott Joplin's opera "Treemonisha", gecomponeerd rond 1908, voor het eerst uitgevoerd in 1975 door de Houston Grand Opera Company olv. Gunther Schuller die ook de orkestratie deed. Z^{ij}n laatste pianorag schreef Joplin kort voor zijn dood, ~~xxx~~ Ann Charters speelde het in 1973: "Reflection Rag".

laat 4 Ann Charters: Reflection rag (Scott Joplin)
 E/3 - 4:31 - Sonet SNTF 661

*Wit getekent
op D95.*

"Reflection Rag" uit 1917, de laatste van Scott Joplin, niet zulke vrolijke muziek, maar de componist was ook al een hele tijd zeer ziek.

Ⓢ Tot slot nog een stukje ~~instrumentale~~ orkestrale ragtime door het New Orleans Ragtime Orchestra, gespeeld in 1976. De oorspronkelijke piano-compositie is van 1911 door J. Russell Robinson die later bij de Original Dixieland Jass Band zou spelen, de orkestratie komt uit het vermaarde 'Red Back Book'. "The Minstrel Man", eind van deel 3 in De Geschiedenis van de Jazz, M&R.

plaat 5 New Orleans Ragtime Orchestra: The Minstrel Man (J. Russell Robinson)
A/1 op "One, two..." - 2:50 - Sonet SNTF 709

0 0 0 0 0

Ⓢ in 1978 verscheen bij Double Day in NY een voortreffelijke biografie van Joplin door James Haskins.